

KIJKOPERATIES

MINIMAAL SNIJDEN, MINIMAAL LETSEL

We zijn in de operatiekamer. Op het beeldscherm is te zien hoe orthopedisch chirurg Rob Janssen met een schrapertje een los stukje kraakbeen uit de knie van zijn patiënt verwijdert. Hierbij volstaan drie kleine gaatjes in die knie. Janssen is namelijk bezig met een 'kijkoperatie', in medische termen: 'arthroscopie'.

De term 'kijkoperatie' is eigenlijk niet goed, zegt Rob Janssen, ook voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Arthroscopie. "Het suggereert dat we alleen maar in de knie kijken. Maar we verrichten via die paar kleine gaatjes wel degelijk allerlei operatieve handelingen."

Voor alle gewrichten

De kijkoperatie maakt de behandeling van veel soorten gewrichtsklachten patiëntvriendelijker en efficiënter. "Het voordeel is dat we de gewrichten niet meer hoeven te openen", aldus Janssen. "We maken slechts enkele kleine gaatjes: voor de me-

dische instrumenten en voor de camera. Dat is alles. Het resultaat is: minder letsel voor de patiënt, minder risico, sneller herstel. Het openen van een gewricht is nog maar zelden nodig, bijvoorbeeld bij het plaatsen van een prothese." Volgens Janssen wordt de kijkoperatie toegepast in alle gewrichten. De knie is het bekendst. Maar ook op schouders, enkels, ellebogen, polsen en voeten wordt arthroscopie toegepast. "Er zijn bijvoorbeeld minuscule tangetjes, boortjes en schrapertjes die een kijkoperatie in de grote teen mogelijk maken."

Ogen en handen werken samen

Een arthroscopie vereist een specifieke vaardigheid van de orthopedisch chirurg. De handen besturen de instrumenten en op het beeldscherm is te zien waar die instrumenten zich in het gewricht bevinden. Ogen en handen moeten dus goed samenwerken: oog-handcoördinatie. "We weten inmiddels dat de jonge generatie orthopedisch chirurgen aantoonbaar handiger is", aldus Janssen. "Zij zijn opgegroeid met computerspelletjes en hebben daardoor een betere oog-handcoördinatie."

De kijkoperatie is geschikt voor alle gewrichten, aldus orthopedisch chirurg Rob Janssen. De knie is het bekendst. Maar ook op schouders, enkels, ellebogen, polsen en voeten wordt arthroscopie toegepast. "Er zijn bijvoorbeeld minuscule tangetjes, boortjes en schrapertjes die een kijkoperatie in de grote teen mogelijk maken."

Bekend van topsporters

De kijkoperatie is bekend geworden door de snelle behandeling van beroemde (top) sporters. Janssen heeft veel kostbare knieën van beroemdheden onder handen gehad. "Dat is bijzonder, maar ik benader elke knie als die van een topsporter. Dan wordt het weer gewoon." Iedereen heeft profijt van deze techniek, bijvoorbeeld de bouwvakker met knieklachten die snel weer aan het werk wil.

Een eeuw-oud idee

De eerste kijkoperatie dateert van 1919, de eerste beschrijving komt uit 1912. "Toen keken ze letterlijk door een buisje in de knie", vertelt Janssen. Allerlei technische ontwikkelingen hebben de mogelijkheden van de artroscopie spectaculair vergroot. Voorbeelden van deze ontwikkelingen zijn: de toepassing van lenzen vanuit de moderne optiek, flexibele snoeren van fiberglas om licht in de knie te brengen en grote beeldschermen met haarscherp beeld. "Telkens weer blijkt dat operaties hierdoor minder belastend zijn voor de patiënt. Bovendien zijn de risico's op bijvoorbeeld infecties en complicaties veel kleiner."

Een dagopname volstaat

Een kijkoperatie in de knie, bijvoorbeeld, betreft meestal een dagopname. De patiënt komt 's ochtends en kan vaak diezelfde dag weer naar huis. Janssen: "Na een meniscusoperatie kan de patiënt meestal na een of twee weken weer goed vooruit. Fietsen kan al binnen enkele dagen, andere sporten gemiddeld na een week of zes. Dat zijn vuistregels, hè? Iedere patiënt is weer anders."

① www.zorgvoorbeweging.nl en www.scopie.info voor meer informatie over artroscopie in de knie.

Bent u tevreden?

Misschien heeft u wel eens een reisje geboekt via internet. Kreeg u na afloop een hele reeks e-mails met vragen? 'Hoe vond u de vlucht? Het eten? Het hotel?' Ofwel: was u tevreden?

Dat is precies wat wij als artsen de komende jaren steeds vaker aan u gaan vragen na een behandeling of ingreep. Het is natuurlijk belangrijk voor ons om te weten of een geplaatste prothese na tien of twintig jaar nog functioneert. Maar we vinden het **nóg** belangrijker om van u te horen of u er blij mee bent. Wat kunt u met uw prothese allemaal doen? Wat betekent dat voor de kwaliteit van uw leven? We willen met onze behandelingen immers bijdragen aan een gelukkiger en blijer leven van onze patiënten.

Om een beter beeld te krijgen van het effect – en dus het nut – van ingrepen, krijgt u de komende jaren als patiënt vaker een vragenlijst onder uw neus. En hoe meer vragen u beantwoordt, hoe beter. Daarmee krijgen wij als medici namelijk een nauwkeuriger beeld van het soort operaties dat op een positieve manier bijdraagt aan het welzijn van de patiënt. De uitkomsten van deze vragenlijsten ondersteunen artsen én patiënten om op termijn beter onderbouwde afwegingen te maken. Ook met de oplopende kosten in de gezondheidszorg in het achterhoofd is het belangrijk om het geld uit te geven aan ingrepen waar patiënten écht mee zijn geholpen. Opereren of niet? De vraag is: bent u tevreden?

Prof. dr. A. van Kampen

Hoogleraar orthopedische traumatologie UMC St. Radboud.

